

סגלי חינוך,

בסוף השבוע האחרון התפרסם התחקיר הראשון מבין סדרת תחקירים מבצעיים הנערכים בצה"ל בחודשים האחרונים. תחקירים נוספים עתידים להתפרסם בשבועות הבאים, ולעסוק בקרבות מרכזיים אחרים ב-7 באוקטובר, ובהיבטים שונים של הפעלת הכח ושל הקרבות למול מתקפת הפתע של ארגוני הטרור.

האחריות המוטלת על צה"ל כצבאה של מדינת ישראל, ועל כל אחד ואחת מהחיילים המשרתים בו, היא להגן על ביטחון המדינה, אזרחיה ותושביה. ב-7 באוקטובר כשל צה"ל במשימה זו, וכעת אנחנו מחויבים לבחון את עצמנו - כך נדע, כך נלמד, כך נגן על אזרחי ישראל טוב יותר בעתיד.

חשוב לקיים שיח פיקודי על פרסום התחקירים ולסייע בתיווך הסוגיות שבוודאי יפגשו את משרתי צה"ל באופן בלתי פורמלי, דרך הרשתות והתקשורת, ייתכן שאף באירועים בהם הם עצמם לקחו חלק במלחמה. השיחה תבהיר את החשיבות שהצבא מייחד לתחקיר ולחשיפתו בפני הציבור, לאחריות שהוא נושא באירועי ה-7 באוקטובר, ולחיוזק ההבנה ביחס להיבטים הערכיים לאורם מחנך, מבקר ונוהג צה"ל במימוש משימותיו, לאור ייעודו בהגנת המדינה ואזרחיה.

עקרונות לשיח:

- פרסומם של התחקירים תופס מקום מרכזי בשיח הציבורי בישראל ומשרתי צה"ל חשופים לו. יש למצוא את הדרך והזווית המותאמות לשוחח על התחקירים ולהסיק מהם את המסקנות הרלוונטיות ליחידה.
- ככלל, העיסוק בתחקירים כולל ארבעה היבטים מרכזיים:
  - דיון בחשיבותו של התחקיר המבצעי ככלי הכרחי ללמידה - בכל מצב, ובייחוד בלחימה מתמשכת.
  - חיזוק הכשירות הערכית לאור התחקירים ובחינה ביקורתית של יישום ערכי המרכזיים של צה"ל באירועים המנותחים בהם.
  - למידה מבצעית מהתחקירים בהתאם לייעוד היחידה ולתרחיש הייחוס, ובפרט לאור המשימות העומדות לפתחה.
  - הדגש הערכי אותו ניתן ללמוד למען עמידה במשימת צה"ל במלחמה ובשגרה.

דגשים כלליים לעיסוק בנושא:

- במהלך ה-7 באוקטובר, לאור מתקפת הפתע של החמאס, התמודדו חיילי צה"ל במערב הנגב וכוחות התגבור השונים שהוקפצו לאזור עם מציאות חריגה בה האויב פרץ לשטחה הריבוני של המדינה, שיתק אמצעי קשר ותצפית ונהנה במקרים רבים מעדיפות מספרית. זהו מצב אמת איתו לא התמודדה מדינת ישראל עשרות שנים, ובתחקור ההתמודדות איתו עולה שורת טעויות ותקלות מהן עלינו ללמוד כדי להימנע מהישנותן.
- התחקיר המבצעי הוא חלק מזהותו של הארגון הצבאי ומטרתו הראשונית והחשובה ביותר היא לוודא כי אנו לומדים מטעויות ומתקלות, חותרים לשיפור מתמיד של ההישגים האישיים והיחידתיים, ורוכשים את הידע המקצועי והמיומנות הדרושים לקראת האתגרים שעוד נכוונו לנו. מטרתו המרכזית של התחקיר היא למידה. כדי לעמוד באתגרים שעוד נכוונו לנו, חובתנו לנתח את ממצאי התחקיר בתבונה ולהסיק מהן מסקנות אופרטיביות הנוגעות לכל יחידה ויחידה ולכל חייל וחיילת, בהתאם לתפקידיהם ולמשימותיהם.
- לצד זאת, במקרה זה מוצג התחקיר גם לציבור הישראלי כולו. ההחלטה של צה"ל לנהוג בשקיפות מלאה כלפי הציבור, להציג את התחקירים במלואם בפני החברה הישראלית, ולהנגיש אותם באתר אינטרנט ובסרטונים ייעודיים היא ביטוי להיותו של צה"ל צבא עם ממלכתי ולמחויבותו העליונה לתת דין וחשבון בפני הציבור הישראלי. זוהי חובה יסודית של צה"ל כלפי החברה הישראלית וצעד הכרחי של בניית אמון הנדרש לצה"ל ולמדינת ישראל כולה בעת הזו.
- החלטה זו מביאה לידי ביטוי את ערכי צה"ל: מחויבותנו לבחון כל מקום בו נפגעה הדבקות במשימה והחתימה לניצחון, ופעילותנו מתוך הקפדה יתרה על אחריות, אמינות, דוגמה אישית ומקצועיות.
- התחקירים אותם מבצע צה"ל בשלב זה עוסקים רק באירועי ה-7 באוקטובר. לצד תחקירים אלו, יתחקר צה"ל בהמשך באופן מסודר גם את הלחימה ברצועת עזה ובזירות האחרות לאורך תשעת החודשים האחרונים. אין בתחקירים השונים, על מסקנותיהם הקשות, כדי לטשטש את הישגי המלחמה: מעשי הגבורה והפעולות הנחושות שהצליחו לבלום את המחבלים והצילו חיי אדם רבים, הטיהור והשגת השליטה במערב הנגב, המעבר למתקפה, והלחימה המורכבת בשטח הרצועה מעל לקרקע ותחתיה - במטרה לפרק את יכולותיהם של ארגוני הטרור וליצור את התנאים להשבת החטופים.
- לאורך 76 שנות קיומו הקפיד צה"ל על תחקירי עומק, ולא היסס להציב בפני עצמו מראה גם בנסיבות קשות - כך קורה גם היום. העיסוק בטעויות והנכונות לתקן הוא לא סימן לחולשה אלא ביטוי לעוצמה של מקצועיות ושל אחריות, ולמחויבות העליונה של כל משרת בצה"ל לממש את השבועה - להקדיש את כל כוחותיו ואף להקריב את חייו להגנת המולדת ולחירות ישראל.

"התחקיר הוא אבן יסוד במעשה הפיקודי. בצורה נוקבת, המבקשת למידה ושיפור, תחת קורת האמת, פעלנו עם כל השותפים לארוע, כדי להבין לפרטים ולעומק מה היה ומה עלינו ללמוד כדי שלא ישנה בעתיד [...] נעמוד על הטעויות

שנעשו בקרב, כך נלמד ונבטיח שמחר נהיה טובים יותר."

(מדברי הרמטכ"ל, רא"ל הרצי הלוי, בטקס סיום קורס קציני יבשה ב-11 ביולי 2024, היום בו פורסם התחקיר הראשון על הקרב בבארי)